

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 lei
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDACTIA
ŞI ADMINISTRATIJA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERATELE
se primesc la adminis-
traţie. Preţul după tarif
şi învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

De ce voesc pace şi — putere.

Individul ca şi familia, poporul ca şi statul — toţi deopotrivă să nizuesc după pace. „Pace vouă, erau obișnuitele cuvinte de salutare ale lui Christos, prin cari El își exprima dumnezeiasca dorință ca tendințele și acțiunile oamenilor să se armonizeze spre a se ajunge la dorita perfecțiune. Și tot cultivarea și menținerea păcii între diferitele națiuni o urmărește și areopagul dela Haga.

Toți doresc pacea ca în liniște, neconturbați de ură și dușmănie, de zăngănitul armelor și panica războiului, să-și poată îndrepta activitatea spre binele comun.

Mai mult însă de cât ori-ce popor din Europa oftează după pace compatrioții noștri maghiari.

Și ce pace! O cunoaștem din zilnica lor lucrare. Roadele i-le simțim mai ales noi națiunile oprite. Și nici ei n'o neagă aceasta. Căci presa maghiară, făcându-și comentarele asupra datelor statistice ale ultimului recensământ a afirmat într-o conglăsură:

„În timpul de pace de 47 ani, adecă dela 1867—1910 rassa maghiară a ajuns dela 6 milioane la 10 mil. 50 mii; iar Germanii numai în timpul celor zece ani din urmă au scăzut cu 80.000 și Slovaci cu 50.000. Limba maghiară încă a cucerit printre naționalități un teren însemnat, căci pe când dintre naționalități în 1880 vorbeau dulcea limba alui Arpad numai 840.000 pe atunci în 1910 limba maghiară o vorbesc 2 milioane. Având în vedere aceste rezultate îmbucurătoare pentru sporirea rasei maghiare putem cu siguranță enunța, că bucurându-ne de pace, într'un timp nu prea îndepărtat, rassa maghiară va număra 20 de milioane și ființa imperiului nostru pentru totdeauna este asigurată.”

Toate guvernele maghiare sprijinite de numeroase societăți cu mască culturală ca: „Etnik, Demke”, — apoi de cooperativele economice ca „Gazda szövetség”, „Hangya”, „Mezőgazdák szövetsége” și alte multe reuniuni au folosit acest fatal timp de pace pentru a purta o luptă inversunată contra bunului

intelectual și material al naționalităților.

La ședințele interparlamentare din Haga cameleonul Apponyi a vestit pacea și înfrățirea. Tot în numele păcii și-a făcut și turneul prin America în vreme-ce acasă a aruncat cu imbelugare sămânța discordiei și a războiului între cetățenii acestui stat.

Pacea o vestesc toate guvernele, dar în interiorul țării încunjurat cu muri chinezesti, se dă o luptă de moarte contra noastră.

Și pacea pare a-i fi ajutat mult în pornirile lor. Căci favoriți de nefericita constelație politică dintre cele două mari grupe ale puterilor — Germania bazându-se pe Austro-Ungaria — Maghiarii au obținut, fără îndoială oarecare succese.

Ținta spre care aleargă însă în marș forțat e încă departe. Căci pozițiile, ce cred că le-au cucerit până acum, sunt atât de nesigure, încât o apropiată furtună ce s-ar descărca din afară asupra statului nostru, le-ar face de tot problematice, dacă nu zadarnice, toate învingerile.

Temerea de o conflagrație europeană, cu toată încrederea în ajutorul Germaniei și a îndoelniciei Italiei, i-a făcut să tresară la auzul bubuitului întâiului tun descărcat în Balcani. Și în măsura ce statele aliate balcanice treceau din învingere în învingere, în măsura ce lanțul de fer al Slavilor se întărea și strângea tot mai mult în jurul monarhiei noastre, și Slavii din statul nostru își manifestau prin semne bucuria simțită față de conaționalii lor triumfători: îngrijorarea și frica se instăpânea tot mai mult asupra lor.

Și când și România și-a formulat justele ei pretențiuni asupra Silistriei și a fâșiei de pământ de la frontiera Dobrogei, temerea însoțită de ură se împărțea în public trecând din gură în gură. „Suntem perduți! Slavii și Românii ne vor cutopti și noi n-avem nici un ajutor, n-avem armata noastră proprie, iar Austria ne ține subjugată!”

Esclambri de îngrijorare de natura asta le-am auzit noi cu urechile noastre, dar ni le-a mărtu-

risit în scris și contele Apponyi în manifestul său către „națiune”, redactat în otelul Royal din Bpesta. Cine a protestat contra politicii austriace de a sprijini România în dreptele-i pretențiuni? Oare nu aceste conte pacifist?

Și cine striga în gura mare ca să se întărească frontierele din spre România — credicioasa aliată a Austro-Ungariei? Oare nu presa ovreo maghiară?! Și în fine, cine protestează contra politicii austriace de a se amesteca în afacerile statelor balcanice, amenințând, că pentru pofta de cucerire și extindere a Austriei, nici un soldat maghiar nu-și va vărsa sângele? Oare nu zările susținute și inspirate de ceata coaliției, care voia cu ori-ce preț să ajungă la cârma țării?

Eu, ne cunoaștem prea bine oamenii, și politica lor de duplicitate!

Lor le trebuie timp de pace, le trebuie neșarmurita putere de stat, ca nesupărați de evenimentele din afară să-și poată realiza idealul.

Și învinuesc Austria că nu le dă mână deplină de ajutor, nu le împlineste toate dorințele, nu voiește să recunoască că Maghiarii sunt singurul scut de apărare al tronului și ai monarhiei.

Cine se mai îndoește astăzi de tradiționala lor politică când de însinurare, când de amenințare, față de Curtea Vieneză? Și la acestea cu drept cuvânt mai putem adauge și tendințele lor de conspirație îndată ce Curtea nu le face pe plac.

Lor le convine, li binevenit timpul de pace, dar noi dori-vom și mai departe un astfel de timp, mai dezastros pentru noi decât războiul chiar?

Suferi-vom și tăcea-vom și mai departe privind cu condamnabilul indiferentism ce ni l'a infiltrat în suflete suferințele seculare și mai mult decât aceste regimul nostru bisericesc cu nenorocita lui deviză: *Capul plecat nu-l taie sabia?*

Cele aproape patru milioane de Români nu cred, că a sosit oora din urmă ca să rupem odată cu politica noastră de până acum de a aștepta ivirea eveni-

mentelor externe pentru a ieși din starea noastră chaotică?

Nu suntem de răs, vrednici de soartea ce ni-se pregătește!?

Timpul de pace, dorit atât de mult de contrarii noștri, în curând va urma. Și loviturile îndreptate contra ființei neamului nostru se vor întefi.

Acest timp de pace de astădată, să ne fie un groaznic *Memento!*

Să-l folosim pentru apărarea neamului nostru. Noi nu neliniștim pe nimeni. Nu atăcăm, ci ne apărăm! Cei asupriți din acest stat să căutăm a ne da mâna de ajutor.

Și ca cei asupriți: Sârbii, Slovaci, Nemții să se poată apropia — comitetul partidului nostru național trebuie să facă cei dintâi pași. Și de astădată, fiind date cu totul alte condițiuni politice ca în 1900, când s'a înființat efemera alianță a naționalităților, vom putea pune la cale o acțiune sistematică, estinsă și cu garanții de izbândă.

Și ca alianța naționalităților ce sperăm, că se va intruchipa să-și aibă și un drapel propriu vestind în lume lupta naționalităților din Ungaria, fruntașii partidului nostru în înțelegere cu reprezentanții celorlalte naționalități să înființeze — conditio sine qua non — un siar care să apară odată sau de două-ori pe săptămână redactat în limba franceză.

Timpul de pace oftat de compatrioții noștri să ne fie și nouă supremul *Memento* pentru acțiunea noastră de salvare.

Ag.

La situație. Liniștea continuă a stăpâni politica internă. Nu sunt evenimente politice și liniștea va ține până în 5 Mai c. la intrunirea camerei. Atunci se va vedea, că pleacă Tisza sau nu. Deoarece Lukács a declarat, că el cu cabinetul său rămâne, garda lui Tisza asemenea nu mai zo rește retragerea idealului său.

O știre din cercuri guvernamentale adrmă, că delegațiunile tot își vor ține sesiunea în Maiu. E lipsă de a se vota noiele spese în plus pentru armată. Vom vedea.

Congresul socialist. Se svonise că congresul partidului social-democrat din Ungaria, care se ținea de obicei la Paști, s'a amânat pe Rosali. Svonul nu a fost adevărat. Acum s'a luat o deciziune în privința aceasta. Conducerea comitetului a hotărât, că congresul viitor să fie convocat la toamnă.

Lupta Românilor din Bucovina pentru limba românească. Din Cernăuți ni se scrie că Duminecă a avut loc o nouă adunare românească în Palatul Național convocată de avocatul Scalat în chestia desconsiderării limbii românești. A asistat un număr foarte mare de țărani din împrejurimile Cernăuțului. Otororii, cari s'au perindat la tribună, au vestejit cu multă energie biurocratismul austriac care încalcă dreptul românilor cari, după birul de bani și sânge, au primit garanția de a uza de limba lor maternă. De încheiere s'a votat o moțiune, care va fi trimisă locurilor competente și împăratului, și după care adunarea a înțonat cântecul »Pe al nostru steag«.

Italianii în Tripolitania. Ziarul *Matin* din Paris o informat, că Italianii au fost atacați și bătuți de cătră Arabi, în două puncte din Tripolitania. Cea mai mare înfrângere au suferit-o Italianii lângă Garlan, unde au avut 570 de morți și mulți răniți și au trebuit să-și părăsească pozițiile.

Declarațiile metropolitului Mețianu.

— *Metropolitul nu face politică. — Tratatul între Români și guvern. — Dreptul electoral. —*

Profitând de ocazia, că I. P. S. Sa metropolitul Mețianu se află în Buda-pesta, la ședințele reprezentanței fundațiunii Gojdu, un colaborator al ziarului »Világ« a ținut să aile păreriile prelatului asupra unor chestii dela ordinea zilei.

La întrebările colaboratorului, metropolitul îl declară, că nu se ocupă cu politica militantă, din cauza bătrâneței. De aceea se reține și în casa magnaților de a avea un rol activ, deși mai înainte făcea opoziție la unele proiecte, cari erau contrare intereselor poporului român.

Cavour.

— *Din conferența ținută la Ateneul Român din București, de Nicolae Bălănescu. —*

Am scris zilele trecute, că în Italia a făcut o bună impresie și ziarele italiene au remarcat cu cuvinte de laudă conferența d-lui Nic. Bălănescu despre Cavour, marele bărbat de stat și factor principal al unității Italiei. Aci dăm o mică parte din aceasta conferență.

D-l Bălănescu descrie în culori vii silințele și sforțările lui Cavour. După ce Cavour făcă călătoriile de studii în zece ani (1835—45) în Franța și Anglia, la 1846 începe a propaga ideea unității Italiei, aducând jertfe uriașe și luptând pentru realizarea unității în presă, în ziaristică, în parlamentul Piemontului și pe toate căile, până ce, puțin înainte de moarte și-a văzut visul cu ochii: primul parlament al Italiei unite.

D-l Bălănescu urmărind pas de pas această muncă uriașă, continuă astfel:

Când Cavour făcea aceste eforturi uriașe, isbucni neprevăzut și formidabil n consecințe, atentatul Orsini la Paris.

O bombă se aruncă sub trăsura lui Napoleon, secerând vieți împrejurul împăratului și împărătesei, cari scăpară, din fericire, neatinși. Toată grija lui Cavour la auzul acestei știri fusese ca nu cumva atentatorul să fie Italian.

Din nenorocire era tocmai așa: Orsini era membru în comitetul revoluționar din Italia și evadat din temnița austriacă. Nunțul papal interveni numai decât pe lângă Napoleon. căutând a-l convinge că acest fapt nu e decât rezultatul atățărilor lui Cavour. Austria se grăbi a se apropia de Franța, în vederea măsurilor de luat contra dreptului de azil, și contra libertății presei. Cavour zise unui amic: Călătorim pe furtună, să ne îndoim puterile. Napoleon, debil și oscilator în politica sa, — a suferit destul din această cauză, — schimbă cu totul sentimentele din trecut. Lui Dela Rocca, trimisul regelui Victor Emanuel a felicitat pe împărat, că a scăpat de pericol, li spuse vehement: „Puteți comunica regelui, că acum cu regret mă voi vedea silit să mă despart de visul meu, unirea Italiei; căutați a nu mă determina la apropiere cu Austria. Aceste cuvinte comunicate regelui, tot sângele brav care ardea în vinele descendentului Casei de Savoia, se ridică și regele dete aceste instrucțiuni lui Dela Rocca: »Spuneți împăratului, că nu este aceasta forma cu care se tratează un aliat; că eu bat drumul onoarei, de care am a răspunde lui Dumnezeu

și poporului meu; Casa de Savoia de 850 de ani ține fruntea sus și nimeni n'o va sili să o incline».

La aceste cuvinte hotărâte, pornite din inima nobilă a unui descendent din viață antică, condițiune ce-i lipsea lui Napoleon, se dete răspunsul următor, care trădează iarăși un caracter sovăitor: »Numai între buni amici ca noi, chestiuni foarte grave se pot tranșa cu franchetă». Victor Emanuel nu cerea mai mult decât, ca Napoleon să fi rămas consecințe cuvintelor sale, ca un bun amic.

Acestea s'au produs cu participarea lui Cavour. Scrisoarea regelui era redactată de Cavour, care scrisese lui Dela Rocca: comite indiscrețiunea și cetește întreaga scrisoare în fața împăratului.

După atentat când situațiunea Italiei părea întunecată, Orsini din temniță trimise o scrisoare împăratului în care li zicea: »Fă liberă țara mea, și 35 de milioane de Italiani te vor binecuvânta».

O lună mai târziu, veni pe cale secretă la cunoștința lui Cavour propunerea de căsătorie a principesei Clotilda, ficia regelui, cu principele Napoleon, vărul împăratului. Atunci se orându și falmoasa întrevedere intimă dela Plombières. Cavour plecă atât de repede, încât nu-și luase nici actele de liberă trecere. Ajuns la graniță păru suspect: Un italian în direcțiunea unde

era și împăratul Napoleon I fără pas-seport! Vre-un tovarăș cu Orsini! Ci-neva recunoscu pe Cavour și spaima se schimbă în discrețiune.

În fața împăratului Napoleon, Cavour făcuse același puternică impresiune și de atunci încă mai mult suferi Napoleon ascendentului lui Cavour. Dela Plombières nu se mai conduse politica europeană decât numai sub influența permanentă a voinței lui Cavour. Împăratul Napoleon li zise atunci: »Sunt trei oameni mari în Europa, unul lipsește, doi sunt aici. Din cei ce erau de față, Istria a consacrat pe unul, dar acela nu e Napoleon al III-lea.

În 1859, după ce căsătoria se făcuse, Napoleon zise la recepțiunea diplomatică dela 1 Ianuarie, adresându-se ambasadorului Austriei, astfel ca să poată fi auzit de toții: »Regret că raporturile dintre noi, nu mai sunt ca în trecut». Toți s'au mirat de aceste cuvinte ale împăratului. După câteva zile, la 10 Ianuarie 1859, urmă mesagiul citit de Victor Emanuel în care zicea țării sale: »Situațiunea nu e fără pericole: o națiune având a respecta tratatele, nu trebuie să stea nepăsătoare la strigătul de durere, grido di dolore, al fraților asupriți». Aceste cuvinte cari au ridicat cel mai înalt entuziasm, Camera aplaudă frenetic, Cavour zâmbia. Diplomatii schimbau diferite cuvinte, unul zicea că s'a aprins orizontul, iar reprezentantul Angliei a zis: să nu ardă tratatul dela 1815!?

Toate acestea erau efectele convențiunei dela Plombières transformată pe urmă în tratat secret. Împăratul își rezervă dreptul de inițiativă, dreptul începutului acțiunii. Toată lumea se întreba: Austria va ataca? Dacă Austria nu atacă Piemontul, nu era cas de război. Odată, Oddo Rusel a întrebat pe Cavour: »Nu te îngrijește ceva? Austria n'are dec't să aștepte sleirea financiară a Piemontului, astfel războiul va fi cățigat, fără a fi început». Cavour răspunse: o voi sili să declare războiul! Cam când? întrebă englezul ironic; — Cam în prima săptămână a lunii lui Mai, adăogă Cavour liniștit. Când văzu această siguranță și preciziune, Rusel semnă data în carnetul său. Ce mare trebuie să-i fi fost mirarea, când avu să constate că chiar cu câteva zile mai înainte războiul isbucnise.

S'au petrecut însă până la isbucnirea războiului multe bucurări și incidente, criza cea mare a vieții lui Cavour. Anglia nu voia să mai sprijine pe față intențiunile Piemontului. De aceasta se îngrijea mai puțin Cavour. În parlament a izbucnit contra englezilor și a spus în această privință: »Ce fel! V'ați îngrijit de liberarea negrilor, dar cauza Italiei, să nu fie tot atât de sfântă?!

O mare durere avu însă Cavour când primi din Paris telegrama contelui Walewski: »Dezarmare! Tot visul său, toate planurile sale, toată lupta sa dela 1849 încoace ursite să dispară!?

— Ce părere aveți despre tratativele dintre membrii comitetului național român și contele Tisza? — a întrebă colaboratorul lui Világh.

— N'am luat parte la tratative nici direct, nici indirect. Atâta știu și eu despre ele, cât s'a scris în ziare. Nu le cunosc în merit, dar părerea mea este, că ori-ce tratative, cari se fac pentru împăcare, sunt salutare, fiindcă întesc la un scop bun.

— Ce credeți, vor avea succes favorabil aceste tratative? — a fost o altă întrebare.

— Aceasta, conform celor spuse mai înainte, nu o pot ști. Una însă e sigur, că raporturile actuale sunt nesuferite, nu numai din punctul de vedere al intereselor românești, ci și ale țării întregi.

— Ce părere aveți despre proiectul electoral?

— N'am participat la desbaterea lui în camera magnaților. Se va vedea după aplicare, întru cât va corăspunde cerințelor, căci efectul ori cărei legi depinde mult de la cel ce o execută.

— Dacă legea cea mai nouă electorală nu congruiază cu interesele naționalităților, nu aflați cu scop, ca Români să coopereze cu aceia, cari luptă pentru sufragiu universal?

— Repet, că nu mă ocup cu politică. Dar încât vreau să auzi părerea mea în privința această, declar, că mai înainte de toate trebuie să clarificăm chestiunea: Cine sunt de fapt acți, cu cari Români s'ar putea lupta împreună? Eu mărturisesc, că nu cunosc decât unul de această. Este Izzi Oskár.

— Se poate, ca cu timpul să li se sporească numărul, dar eu nu cred să mai ajung acel timp...

La plecarea colaboratorului Excelența Sa i a zis următoarele:

— Eu nu sunt condus de nimic altceva, decât de interesul poporului meu. Iar dela poporul meu, care e conșci de inviolabilitatea drepturilor sale, sunt informat, că omâni în general nu sunt mulțumiți cu legea electorală a guvernului.

Alegerea dela Sasca.

Rând pe rând ne sosesc amănunte dela faimoasa alegere de Lun, cari ne confirmă din nou terorismul nemaipomenit desfășurat de aparatul administrativ și cari desmint categoric toate comunicatele guvernului plasate prin ziarele streine, în cari cei păcătoși încearcă să facc responsabili pentru terorismul desfășurat pe „agitatorii“ români în frunte cu preoțimea și băncile române. Și de astădată se confirmă vechiul adevăr că „Turcul te bate, Turcul te judecă“. Atât numai că astăzi, afar' doar de patentații noștri șoviniști, nimeni nu mai dă crezământ obicinuitelor „comunicate“ din oficinele guvernului.

O nota nouă, extrem de dureroasă, se desprinde din alegerea dela Sasca: întreaga învățătorime

română din acest cerc a votat pentru renegatul Korkán. Un sir gurg învățător român nu s'a găsit ca să-și dea votul d-lui Dr. Aurel Vlad! Nici unu! Grozavi!

Dar să lăsam să grăiască confratele lugojan.

Vorbind despre pretinsul partid al „muncei naționale“, ce ar exista în cercul Sasca „Drapelul“ serie următoarele:

Partidul „muncei“
Învățătorii — korkaniști.

Pretinsul »prezident« al partidului guvernamental este scrul notarului din Sasca montană, iar așa zisul partid guvernamental se alcătuște din com-parseria notarilor, a căror conștiință politice depind dela ordinele ce le primesc de sus. Incolo: tuftă!

Iar »aderenții« partidului guvernamental sunt bieții oameni necăjiți, duși cu forța între amenințări și bătaia comisla de votare, robii truștești și sufletești ai terorismului fără margini exercitat de toți agenții stăpânirii, dela jandarmi, finanti, plăși și sumari începând întreaga scară până la inspectorii școlari, cari tămân în timpul campaniei vizitează ziua și noaptea — dar mai ales noaptea — rezultatele obținute de amărății învățători în instrucțiunea limbii maghiare.

Poate fi liniștit consistoriul dela Caransebeș și ordinariatul dela Lugoju: cu școalele din cercul electoral al Saschei nu vor avea nici un neaz Rezultatele învățământului sunt pe întreaga linie splendide căci deh, toți învățătorii au votat fără deosebire pe candidatul guvernului. Rezultat mai splendid în învățământul limbii maghiare nici inchipui nu se poate!

Dar sărmana școală populară confesională, pentru care a adus și aduce poporul în nemărginita sa însuflețire jertfe atât de mari, rămâne adanc compromițată. Nu numai din punctul de vedere pedagogic mai înalt, ci și în ochiul poporului, care s'a scărbit de dreptul de învățătorii sei. Tot mai dese devin exclamările, că pentru asemenea învățători nu mai face a aduce jertfe atât de mari ca să se poată susține școala. Simțim cum se formează de-a dreptul un curent puternic contra școlii noastre confesionale, tocmai din cauza acestei atitudini nenorocite a învățătorilor, prea slabi de a putea rezista presiunii de sus.

Nam cerul dela ei nici să se pună în fruntea șirelor luptătoare ale partidului național, ba nici chiar să voteze pe candidatul nostru, ci am acceptat dela ei, cu în binepriceputul interes al școlii, pe care o reprezintă, să stea la o parte, să nu se expună nici într-o parte și nici în alta. Vadă-și de școala și lăsa-ne pe noi să luptăm. Ei, dar n'au sculat glasul potolit al cumințeniei, n'au înțeles cont de sentimentele poporului, ci s'au dus la dispozitia să-lăniei, încât în acțiunea de terorizare a organelor administrative nici nu mi puleas face deosebii e între plăși și învățători.

Aceasta e un fenomen din cale afară dureros, ale cărui urmări sunt cu mult mai adânci, decât sorții efemeri ai unei »legerii« ditale.

Poziția noastră, a celor ce voim să suținem, așa zicând, cu orice preț școala confesională, se sgduie din temelie, căci se instrăinează de școala tocmai acei »factori«, la a căror purtată de cea mai sfântă însuflețire, suntem în primul rând avizați.

Nu știm dacă și-au dat învățătorii noștri seamă de aceasta, dar a trebuit

să li-o spunem pe față rupt ales, fără nici un inconjur.

Persecuțiunile preoțimel.

Despre persecuțiunile îndurate de preoțimea română, care cu excepțiunea unui singur preot, a votat pentru Dr. Aurel Vlad ni se comunică următoarele:

La poarta părintelui Măran din Ciclova și la fundul grădinei sale era stabilit postul de jandarmi, ca să nu poată comunica cu nimeni. Nici ferestrele nu le putea deschide cătră stradă. Tot așa și părintele Runcan din Ciclova, a fost silit să facă înmormântarea unui credincios sub pază de jandarmi și terminându-se funerarile în cimitir, au fost sprânjiți oamenii cu baioneta, ca nici doi cu doi să nu poată merge cătră casă.

Sâmbătă înainte de alegere a fost părintele Caragea din Mărcina reținut de jandarmi la primărie, iar Duminec dimineața a fost însoțit de doi jandarmi la utrenie. La serviciul divin au asistat 10 jandarmi, parte în biserică, parte la uș și îndată ce s'a terminat slujba au fost oamenii alungați cu baioneta.

La ambii preoți din Vrani s'a ținut perchițiile sub pretextul, că se caută proclamații incendiare. Pe părintele Atnaga, care și-a apărat mai energie dreptul, l-au amendat după o altă cu 700 cor sub diferiți titli: că nu s'a purtat cuvințios față de autorități, ba pe baza fasiunel duor jandarmi, l-au mai amendat cu 100 cor și pentru că ar fi injurat pe Dumnezeu când i s'a făcut perchițiile!

Părintele Panciovan din Ierțof, împreună cu părintele Atnaga din Vrani și părintele Caragea din Mărcina sunt trași în judecată pentru contravențiunile contra siguranței publice, pe cuvânt, că ar fi mânat prea repede!

Și așa mai departe!

Persecuțiile țărănilor.

Dar apoi bietul popor, bătut și sprânzit, de câte ori manifesta pentru Dr. Vlad în zilele ultime.

Sunt cazuri de și-se ridică părul mălucă. Un singur caz din cele multe: Pe Tudor Nicola din Slatina și școala Duminec spre Lun noaptea la 12 din fat jandarmii și din mijlocu familiei — revasta cu 6 copilași — îl duc desculț și cu capul descoperit, legat în lanțuri, la primărie spre a fi acolo interogată, că ce îl îndeamnă a vota cu Dr. Vlad.

Unde se mai pot întâmpla asemenea lucruri?!

La primărie se mai găseau și alți vreo zece alegători, interogați la miezul nopții, înainte de alegere, că de ce nu voesc cu nici un preț să voteze pe Korkán!

Spre cinstea acestora fie zis și în deosebii a lui Tudor Nicola, cari cu toate aceste nu s'au lăsat înfricați, că lăsând pe femei și copii bocindu se ca de moarte, au trecut coloanele de jandarmi și au venit să voteze cu capul ridicat pe Dr. Aurel Vlad.

D'apoi istoria C. cloveilor, a căror ajungere la locul de votare a fost un adevărat calvar. Și n'au put ajunge cu toții. Tot așa și alții. Seara, la închierrea alegelei, se găseau pe drumuri la distanța de 1—2 ceasuri dela Sasca alegători, cari ziua întreagă zadarnic au încercat să int e în Sasca, căci au fost respinși de jandarmi!

Alte mișcări.

Și apoi pretinsul »terorism« al băncilor românești! Ce ironie sarbădă: O singură bancă românească avem pe

teritoriul cercului electoral, cea din Sasca montană, pe care au pus mâna, unelele lui Korkán, fiind el unul din cei mai mari acționari Toți funcționarii băncii au votat cu guvernul!

Unde rămâne groaza de pedepse administrative. In loc de legitimații li s'au dat alegătorilor noștri tot cității pentru contravenții polițiale, pe cuvânt că au turburat liniștea strigând »Trăiască Vlad!«, ori n'au curățit gunoii, n'au ținut câinii la lanț, n'au curățit omidele etc etc etc. Care cum apărea în tabără, scoate cităția din șerpar. Ba unii s'au și legitimat în fața comisiei, că sunt alegători cu cităția pentru contravenții!

»Reichspost« despre alegere.

Sub titlul »Tărăși o alegere maghiară« ziarul vienez »Reichspost« face o amănunțită dare de seamă despre terorismul desfășurat la alegerea dela Sasca, amintește între altele faptul mișelesc, că corteșii guvernamentali i-au tăiat peste noapte dep Dr. Vaida pneumaticile dela automobil pricinuinđu-i o pagubă de 1000 cor și încheie cu următoarea apostrofare la conducătorii destinelor țării:

...Între România și Monarhie se caută din ambele părți bazele unei alianțe trainice. Corpul de armată din Timișoara — Românii bănațeni fiind în majoritate covârșitoare — este chemat din toamna trecută să intre în acțiune în caz de nevoie pentru împărat și țară. La granița Bosniei stau soldații români ac ivi reținuți sub arme și rezervați. Contele Tisza și »omul său de paie« Lukács comit jocul frivol de-a trata cu conducătorii români asupra unei baze de pace. În același timp se procede după modelul vechiu probat cu toată tirănia în contra țărănimii române la Sasca, Nu este oare cea mai mare crimă, pe care a comis-o vreedată ur guvern ungar al Maj. Sale, de-a da pradă agitațiunii extreme sub astfel de împrejurări un popor credincios împăratului său?!

Desvălirile și apostrofările ziarului vienez au produs în cercurile guvernului din Budapesta mare consternare.

Situația internațională.

Chestia Păcii.

Răspunsul Statelor aliate la nota Puterilor încă tot întârzie. După unele știri aceste state au acceptat în genere condițiunile de pace formulate de puteri dar doresc să facă unele schimbări în redigirea textului. Prin urmare o nouă trăgănare!

Demonstrația internațională

a escradelor din apele Antivari pare că nu are succesul dorit. Bombardarea orașului Scutari de cătră trupele montenegrene și sârbe continuă tot cu mai mare succes. Trupele asediatoare au înaintat luând cu asalt câteva din forturile externe. Tot mai mult se lămurește scopul aliaților: de a forța cădere orașului și de-a pune astfel Puterile în fața unui fapt împlinit.

Ziarul parizian »Gouloise«, aduce șireia alarmantă, că între cele două grupări ale Puterilor mari s'au ivit din nou deosebiri de vederi în ce privește demonstrația internațională navală față de Montenegro și stabilirea granițelor de sud ale Albaniei. În consecință ministrul Grey ar fi declarat alaltăieri mem-

brilor reuniunii ambasadorilor: că mai bine ar fi să se »dissolve conferența«, căct trăgănuțele vecinice au adus Europa într-o situație periculoasă și în același timp ridicolă.

La Ceatalgea

și pe peninsula Gallipoli domnește liniște. Nu se semnaleză nici o acțiune militară.

O telegramă din Sofia anunțe, că guvernul bulgar a hotărât definitiv să se ceteze Greciei orașul Salonio.

+ Clemente Aiudeanu.

Inmormântarea.

Câmpeni, 1 Aprilie 1913.

Pe cel ce în războiu n a putut fi învins, pe acela pe care glonțul dușmanului nu l-a putut răpune și pe acela de mânia căruia tunurile lui Hatvany au amuțit — astăzi l-am petrecut la cele eterne.

Ridicați-vă tunuri prăbușite, cari în 48 ați fost zdrobite și îngropate în șanțurile drumului ce duce peste Dealul-Mare, ridate de ironia sorții și îngropați în locul vostru frica, ce 65 de ani ați purtat-o de Clemente Aiudeanu, care a spărat Tronul și patria și căruia azi, noi, fil lui sufletești i-am săpat groapa în pământ și corpul lui fără simțiri l am așezat acolo, căci nobilul lui suflet a fost chemat la locul de odihnă. Veseliți-vă căci cine știe când va veni acea epocă fericită pentru noi ca să se mai nască din neamul nostru un asemenea fil credincios neamului Tronului și patriei!

În timpurile cele mai critice s-a distins prin apărarea Tronului și a patriei și Tronul l-a distins cu medalia de aur, iar patria cu o penzie de 13 fl 21 cr. la lună... Atâta tot!

Neamul românesc, pentru a căru drepturi a luptat și pentru cinstea căruia privese moartea cu ochii, a venit acum să dea ultimele onoruri iconiei faptelor glorioase. Și onorurile acestui neam oropsit sunt: să-și plece genunchii, să verse o lacrimă de durere pe mormântul proaspăt care face cinste cimiteriului bisericel gr. cat. din Câmpeni, căci conține rămășițele pământești ale unui apostol al faptelor.

De cu dimineața țărăni sătelor din jurul Câmpenilor sosesc, îmbrăcați în haine de sărbătoare. Bolta cerului împede ca cristallul și pe ea soarele se ridică măiestros tot mai sus, răspândind o lumină bogată de părea că și steaua cerului știe de însemnătatea zilei prănuite de Românii din Munții-Apuseni și ea și-a îmbrăcat haina de sărbătoare ca să fie părtașă la jalea ce o îndurău.

Trenurile: cel din spre Abrud aduce o mulțime de dame, domni, preoți, intelectuali, meseriași și popor, cel din spre Turda pe delegatul comitetului partidului național român. d l Dr. V. Mădăcan, o mulțime de preoți, intelectuali și popor.

Clopetele dela toate bisericile din comună vestesc apropiata despărțire vecinică de rămășițele pământești ale fostului tribun și luma de pe străzi se îndreapță spre casa d-lui Sebastian Corchș, (ginerile tribunului) unde era catafalcul.

La orele 2 p. m. se începe ceremonialul înmormântării, oficiat de secretarul capitolului metropolitan din Blaj, d-l Niculescu cu asistența a 7 preoți și un diacon, iar cântările funebrele au fost executate de corul din Bistra condus cu multă pricepere de d-nul învăț. I. Coroiu și A. Micu.

zarmarea și fără participare la congres! Aceasta era cererea Rusiei sprijinită de Austria. Anglia făcuse o propunere conciliantă: Dezarmarea și a Austriei și a Piemontului, dar participarea la congres a tuturor statelor italiene.

În momentul acela critic, când nu se știa ce va urma, Cavour, când se văzu părăsit în fața tuturor vrăjmașilor, când știa greaua răspundere ce stă asupra-i, s'a închis în camera sa și a spus servitorilor să nu permită nimănui intrarea. A început să ardă hărtiile, telegrame și corespondențe diplomatice Castelli, iubitul prețin, călcând consemnului. pătrunse lângă dânsul: Ce vrei să faci? Italia întreagă a făcut apel la tine, și tu ne părăsești?! Il îmbrățișă plângând: — În fața modului nedem cum se calcă convențiunile diplomatice, a răspuns Cavour, nu mi rămâne decât să las să mă judece cei ce vor veni după mine.

Apoi, potolită redutabila criză, de afabilitate sentimentelor amicului adevărat, Cavour îi zise: »Fii liniștit, voi lupta înainte«. De această scenă nu și-au mai vorbit nici odată.

Tortura sufletelor acestora face ca omenirea întreagă se admire pe acești oameni mari, cari dau toată muncă toată puterea și chiar și viața lor patriei.

Cavour aderă repede la propunerea Angliei. Austria luase o atitudine, care l-a yătâmat mult. Nu acceptă de-

mersul Angliei și contele Buol trimise Piemontului un ultimatum. Acesta se aducea lui Cavour, tocmai când Camera da depline puteri regelui, în vederea cri cărei eventualități. Cavour era în Cameră, când i-se prezentă un bilet scris cu creionul de un prietin, prin care i se spunea numai aceste cuvinte: »I-am văzut, sunt aci«. Nu s'a putut vedea vre o dată o figură mai radioasă decât figura lui Cavour în acest moment: erau mesagerii vienezi cu ultimatum. — »Ing rii n'ar fi fost mai bine veniți«. Cavour având a se despărți de colegii săi, salută pe cel mai aproape de dânsul și zise: »Mă despărt de ultima ședință a ultimei camere piemonteză, ne vom vedea în parlamentul italian.«

Trimisul vienez, baronul Kellersberg, la ministrul de externe. I se prezintă în mod trușă cu suita sa și îi remise ultimatum, care cerea dezarmarea în trei zile și nu coprindea nici un cuvânt pentru participarea la congres. Cavour se uită la ceasornicul său, era 5^{1/2}, și zise: De acum în trei zile, veți avea răspunsul. Exact după trei zile, Cavour răspunse misiunii austriace, că Piemontul a dat adeziune propunerii Angliei, cu acordul Franței, Prusiei și Rusiei, iar baronului Kellersberg în particular: Aș dori să vă revăd în circumstanțe mai fericite; apoi dete ordin generalului Gavona a însoși misiunea până la frontieră. Plecând trimisii împăratului, Cavour se întoarse familiar

cătră ai săi și frecându și mânilor bucurios le zise: Acum am făcut istoria, să mergem să prânzim.

În timpul celor trei zile până la răspuns, Cavour luase măsuri ca toate canalele de irigațiune să fie deschise și câmpia inundată spre a împiedeca apropierea Austriacilor iar armata franceză pătrunse în Piemont. Când Napoleon veni mai târziu la Genova felicită pe Cavour, zicându-i: »Sunteți omul, ale cărui planuri se execută«.

Urmează succesul dela Magenta obținut cu ajutorul eroicului corp de voluntari alpini al lui Garibaldi; faimoasa bătălie dela Solferino unde Austriacii au opus o rezistență de 15 ore apoi fură învinși. Dar, spre surprinderea tuturor și a Italiei întregi; spre mahnirea și marea durere a lui Cavour, trei zile după aceasta, Napoleon trimite propuneri de pace împăratului Austriei!!

Care era explicațiunea acestei mișcări? Împăratul Napoleon învingător, să trimită după trei zile propuneri de pace Austriacilor? O explicațiune ar putea fi aceasta: Împărăteasa Eugenia trimisese împăratului știri politice îngrijitoare despre situațiunea imperiului, partidul clerical se îngrijea de revoluția statelor romane, apoi spre Rin se pregăteau șase corpuri de armată prusiană.

Sub aceste auspicii se fixau preliminarile păcei dela Villafranca Seceda numai Lombardia Franței spre a fi dată Piemontului; Venezia rămânea unită

coroanei Austriei; Ducii de Toscana și Mudenă reîntrau în statele lor; regatul celor două Sicilii și statele romane rămănu; au ca și înainte, iar toate să formeze o confederație italiană sub presidența papei.

Cavour alergă la cartierul general al regelui Victor Emanuel la Deszano. Acolo acest mare bărbat, care luase sarcina conducerii destinelor patriei sale, avu o violentă conversație cu regele; îi spuse: »Nu puteți semna această pace; au refuzăți Lombardia și abdicati, sau continuăm singuri războiul«. În această conversațiune împăratul Napoleon fu denunțat de Cavour, ca om care și-a călcat ocaziunile, iar regele îi dădu ocaziunea să-l rănească în suflet prin cuvinte ce nu erau la înălțimea persoanelor care tratau. Atunci, Cavour, eșind zdrobit de mahnire, păru cu zece ani mai îmbătrânit; atâta durere morală trebui să sufere în cursul acestei ingrate conversațiuni.

Cavour luă drumul pribegiei, plecă în Elveția, acel azil și adăpost al rănilor politici. Cine ar fi putut crede că omul, apăsat de gânduri, care purta pe umeri o haină groasă, mergând alături de trăsura trănărească ce suia dealul răpos, era acela care cu câteva zile înainte purtase în mână pacea Europei. Un soldat îl recunoscu și li saluă. — Mă cunoști tinere? — Sunteți contele Cavour. La auzul numelui său, marele om, îi întinse mâna și plecă ascunzându-

du și lacrimile. Cavour era simbolul unei profunde vicisitudini naționale.

Le acolo Cavour se duse la scumpa lui Leri, moșioara lui, unde ar fi stat până la moarte, dacă același rege care-l rănise, nu l-ar fi rugat să revină în fruntea afacerilor. Cavour uită și jertfa amorului propriu binelui suprem al patriei sale și reluă puterea. A luptat la anexarea tuturor provinciilor italiene care pe cale plebiscitară au format Italia; l-a revenit onoarea convocării parlamentului italian, ținând cuvântul pe care-l dase la plecarea lui din parlamentul piemontez. În noul parlament avu loc ședința memorabilă la care participă Garibaldi. Adus pe mâni de soldați, eroul venea să înfrunte atotputericia lui Cavour. Cuvântarea lui Garibaldi, plină de însuflețire, lăsă calm pe Cavour. Garibaldi protestă contra faptului, că Nisa și Savoia fuseseră date francezilor. Cavour a tăcut până când Garibaldi l-a învinuit că a provocat război fratern. La aceste cuvinte s'a ridicat și a protestat energic. Camera intră în agitațiune. În urmă însă, stă, pânindu se, spuse: »Înțeleg durerea eroicului, și îi facu cele mai înalte congratulațiuni. Atunci a dovedit prin căldura și avântul său oratoric, că și în sufletul său era generoasa flacăra a elocinței înăscute. Aceasta a fost ultima ședință la care a asistat Cavour. Puțin în urmă căzu grav bolnav, poate înaltă oară în viața sa, însă pentru a nu se mai ridica...

Pe cosciug străluceau decorațiile: medalia de aur dela M Sa Francisc Iosif I și crucea de aur dela Impăratul tuturor Rușilor Alexandru, apoi cinci cununi: dela Comitetul național cu panglică tricoloră, dela Rubin Patifa, dela Dr. Lucrețiu Pop pentru Abrudeni, dela doi și numai doi adv. din Câmpeni Dr. Z. Chirtoș și Dr. T. Morcan și a familiei.

Cosciugul e ridicat de patru brațe tinere și încunjurat de multime. Convoiul pleacă pe strada principală în sus până în biserica gr. cat. unde la finea serviciului divin, secretariul Nicolescu ține o cuvântare în care făcând o reprivire asupra faptelor glorioase trece la meritele tribunului, ca învățător și fiu credincios al bisericii.

La mormânt și-a ținut discursul pătrunzător d. n. Dr. Valer Moldovan adv. în Turda, care — fără îndolală — a fost cel mai nimerit, apreciat și mai cu miez discurs și care a stors lacrimi în ochii ascultătorilor de mulți plângeau cu hohot.

Pe urmă a vorbit lăcrămând și părintele Petru Simu din Câmpeni.

Sicriul a fost apoi așezat în mormânt, care s-a săpat lângă fostul lui prieten Petru Ioanette, peste vale, în cimiterul bisericii gr. cat. nu departe de fuștii lui colegi tribunii Nicolau Orches și Mihail Andreica... Cimiterul din Câmpeni, ca un mic Panteon, cuprinde azi în sânul său cu un mormânt scump mai mult...

Dormi în pace, iubite tribunule! Fii asigurat, că amintirea ta în veci va rămânea în sufletul poporului din care ai făcut parte. Numele tău a intrat în istoria pentru desrobirea popoarelor, iar noi vom urma pilda vieții tale, păzind cele ce ne ai câștigat și nizuindu-ne a câștiga cele ce după dreptul firei ne compet.

Dormi în pace!

Dorel.

Actuale.

— Cuvai comisarul. — Tragedia dela Mayerling. — Viitorul Slovacilor. —

Acum se împlinesc anul de când a fost numit Cuvai de comisar regal în Croația. Atunci s'a zis, că măsura aceasta e numai pe timp scurt, până se va restabili pacea și liniștea în Croația. De atunci e pace, o pace muscălească cu cnota. Cuvai e dus de mult la concediu, dar în numele lui se guvernează în mod despotice poporul croat, spre mai marea glorie a constituționalismului maghiar.

Din incidentul aniversării de un an a suspendării constituției, ziarele croate apreciază însemnătatea acestui dat și dau expresiune credinței, că despotismul va ține ea cel puțin până se va stabili pacea în Balcani.

Contesa Maria Larisch născ. baronesa Wallersee își va publica în curând memoarele, cari în parte mare se ocupă cu tragedia din Mayerling, unde și-a oflat sfârșitul nenorocitului nostru moștenitor de tron. Rudolf.

În capitolul al nouălea contesa spune, că prin publicarea memoarelor vrea să pună capăt legendelor, în care se vorbește despre rolul ei în aceasta catastrofă, care a provocat sinuciderea fiului ei și a nefericit pe viața întreagă pe fiia-sa. După 25 de ani de tăcere, contesa vrea să vorbească și să spuie adevărul asupra catastrofei.

Apariția cărții se așteaptă cu interes deosebit.

Ziarul »Slovensky Tyzdenik« publică un prim articol cu titlul »Viitorul nostru« în care se spun următoarele:

Slovacii nu vor dispera din cauză, că lupta lor de opt ani pentru suveranul universal n'a avut încă succes. În știrile Slovacilor s'a ivit un nou spirit și noi puteri lucră în nervii lor. Poporul slovac pleacă vesel și conșcui că are dreptate, în calea viitorului său. În slovacime toți sunt convinși, că în timp scurt va urma egalitatea de drepturi pentru toate naționalitățile. Priviți, — zice ziarul — de o sută de ani ne maghiorizează și totuși suntem aci, Slovaci. Cu 50 ani înainte credeau soviniștii, că din punct de vedere politic nu ne vom mai putea ridica și tocmai atunci am renvial Noi suntem un popor tare și ne vom ținea locul în lupta grea ce o purtăm contra Maghiarilor și a renegaților, în comitate, în comune, în comerț și industrie, în agricultură și pe toate celelalte terne..

Trufia bulgărească vestejită de sârbi!

— Voci din presa sârbească! —

Trufia bulgărească merge crescendo. Ea a impresionat până și pe cei mai apropiați din aliații lor, pe sârbi cari nu se sîdesc s'o vestejească cu cuvinte foarte aspre.

Ziarul sârbesc »Irpca-Zastava«, după ce face un istoric al luptelor de pe câmpia Traciei și al negocierilor pentru pace, zice:

»Soarta Adrianopolului era hotărâtă. Marile puteri hotărând că linia de frontieră între Bulgaria și Turcia să fie Enos Midia, iar pe de altă parte, turcii dovedindu-se că nu s'nt capabili de a mai lua o ofensivă și de a despresura cetatea, se înțelege că mai curând sau mai târziu cetatea era să se predea, mai ales, dacă ținm cont că proviziile și munițiile erau — în cele din urmă — să se isprăvească.

Cu toate acestea tocmai când se vorbea de încheierea păcii cu mai multă insistență, o veste, cade ca un trăsnet pe cer senin: că Adrianopolul a fost cucerit cu asalt.

La început vestea a fost primită cu bucurie. S'a dovedit încă odată, puterea militară a statelor balcanice. Dar, după ce prima impresie a trecut, lumea a început să se întrebe: pentru ce s'a procedat așa? La ce bun acest asalt desperat, care desigur s'a făcut cu mil de jertfe, cu toate că date oficiale n'avem până acuma, pe câtă vreme soarta Adrianopolului și altminterea era hotărâtă?

Oare armata care a asediat cinci luni n'ar fi putut să mai aștepte încă câteva zile, când putea să ocupe Adrianopolul fără nici o jertfă? Ce nevoie inexorabilă a împins pe asediatori să trimează morții mil de veți tinere și să îndolieze câteva zeci de mii de familii? Nu, nu era nici o nevoie imperioasă ca să fie luată cetatea cu asalt. Adrianopolul și fără aceste mii de jertfe era să fie al Bulgarilor.

Dar, nebulia grand mănii bulgărești cerea ca cetatea să nu fie primită din mâinile Europei.

Bulgarii se simțeau înjosiți, că nici timp de cinci luni de zile, n'au putut să îndeplinească, ceea ce sârbi au îndeplinit numai într'o singură zi: că nu au putut să-și aducă la îndeplinire idealul lor și nici să aibă un succes hotărâtor.

Au avut succese la Lule Burgas, dar au fost bătuti la Ceatalgea, și imobilizați în fața Adrianopolului.

Credința în vitejia armatei bulgărești în Europa, începuse a se clătina și faima că armata bulgărească este prima în Balcani se evaporase de mult.

Afirmațiunea că Adrianopolul va cădea mâine începuse a fi luată în bătaie de joc, iar în Balcani armatele bulgărești își pierduseră prestigiul lor, pe care îl câștigaseră așa de ușor la Slivnița.

Pentru a scăpa faima lor, care începuse a apune, pentru a-și reface prestigiul militar, trufia bulgărească a profitat de ocazie, că cetatea era în agonie, au dat morții mii de soldați și au luat cetatea cu asalt. Ce le a păsat lor că aceste jertfe erau de prisos, că Adrianopolul era și altfel bulgăresc când în joc era trufia bulgărească? Mii de morți, un fleac! destul că ei — bulgarii — să fie cei dintâi în Balcani, — aceasta cere și aceasta a făcut-o trufia bulgărească, cucărind Adrianopolul cu asalt!...

»Irpca Zastava« după ce plânge moartea prematură a atâtor tineri bulgari, cere guvernului să răspundă ce nevoie averă să trimează la moarte mii de soldați sârbi, fără alt motiv de cât pentru, a da satisfacție trufiei bulgărești și pe această temă promite a începe o campanie pentru desfacerea alianței cu trufașa Bulgaria!

ȘTIRI.

— 22 Martie 1918.

Membru pe viață la societatea noastră teatrală s'a înscris d-l major I. r. N. Chintoanu. Trăiască!

Emigrările din comit. Solnoc-Dobăca. Corespondentul nostru din Dej ne comunică următoarele: Zilele acestea s-au terminat la comitat lucrările referitoare la statistica emigrărilor din anul trecut, din care rețin următoarele date mai interesante:

La oficiul vicecomitetului s-au liberat în cursul anului trecut 2651 pașapoarte pentru 3429 persoane, ceea ce înseamnă că în acel an 1 1/2% din populația comitatului a părăsit pământul »fiecitei Ungariei«. Dintre emigrații 2046 au plecat în România, 1179 în Statele-Unite ale Americii de nord, 97 în America de sud (Argentina), 47 în Germania, 33 în Serbia, 8 în Palestina, 4 în Italia 2 în Franța, 2 în Rusia, 2 în Turcia, 1 în Elveția și 7 și-au scos pașaport pentru toate țările Europei. În pașapoarte cei mai mulți, adică 3372 (98%) sunt anunțați ca servitori și zilieri, 38 meseriași și 16 comercianți.

După o declarație a protonotariului comitatenz, această statistică a emigrațiilor numai atunci ar fi completă, dacă ar cuprinde și pe cei emigrați fără pașapoarte, al căror număr, cu toate măsurile aspre luate față de astfel de emigranți, crește în continuu. Sunt mulți, cari cu toate otenelile și cheltuielile fac înconjurări colosale — peste Bucovina, ba chiar și peste Rusia, — ca să poată ajunge la Brema sau la Hamburg, unde li se deschide apoi drumul spre America.

Nu jandarmii de graniță, ci cu totul alte măsuri ar trebui să ia guvernul unguresc pentru împedecarea emigrărilor, măsuri cari ar face bieților oameni un trai liniștit și fără grija zilei de mâine, în țara, în care s-au născut și pe care li silește cu forța s-o iubească.

Românii la asediul Adrianopolului. Primind din București informația, că în ședința de alaltaeri a Camerei, dl Take Ionescu, a desmintit știrea dată de unele ziare, după care la asediul Adrianopolului ar fi luat parte și mai mulți ofițeri români. Ministrul de interne a confirmat în schimb, faptul că la asediul Adrianopolului au participat mulți Români din Serbia, înrolați în armata sârbească.

Procesul călimarei. E vorba de cele petrecute acum trei ani în faimoasa »edintă a camerei ungare, când deputații din opoziție au bombardat cu călimare, și cărți pe fostul ministru-președinte Khuen-Hedervary și pe ministrul de agricultură, contele Serény Bela Eri s'a început în Pesta pertractarea finală a procesului intentat contra provocatorilor scandalului Zakariás, Markos, Hoffmann, Beck, Meroy și Madarasz Jun, toți șase foști deputați ai opoziției și acuzați cu vătămarea corporală și împotrivire cu forța contra autorităților. Au fost ascultați atât acuzații cât și contele Hedervary, s'a cetit apoi declarația în scris a contelui Serényi, care din cauză de boală, nu s'a prezentat la pertractare, fiind dus în streinătate. A urmat ascultarea martorilor Sentința, probabil, se va aduce astăzi.

AVIZ. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațială, în Ceica (Magyarcske Bihar vm.) în casa »Drăganul«-ui. — Dr. Emil P Grozda, avocat.

Cel mai înalt »sgărie noric«. În New-York se va da, nu peste mult, în folosință cea mai înaltă clădire, care prin înălțimea sa va întrece pe toți »sgărie norici« de până acum ai Americii. La zidirea acestui colos s-a ținut însă cont și de cerințele artistice, așa că va bate recordul și în ce privește gustul estetic, știut fiind că până acum nu se lua în considerare la zidirea acestor clădiri decât practicitatea. Noua clădire, în formă de biserică, se înalță lângă podul Brooklyn între casa comunală și oficiul de poștă. Are 55 de etaje și atinge înălțimea de 750 urme. Partea de jos a ei cuprinde 28 de etajuri, asupra cărora clădirea se îngustează în formă de turn. Turnul însă este atâta de lat, încât fiecare etaj al său cuprinde mai multe încăperi. Zidirea în stil gotic, se razimă pe 69 stâlpi de beton ziditi la o afuzime de 120 urme în pământ. Pentru circulație stau la dispoziție 28 de lifouri, dintre cari 6 numai pentru locuitorii din turn.

Pentru comoditatea locatarilor, proprietarul clădirii s-a îngrjiț, de tot ce poate avea omul lipsă: băi reci și calde, basinuri de inotat, sală de gimnastică, birturi, cafele, prăvălii, cu un cuvânt: de la un ac până la automobil, tot se află în această clădire-colos. Terenul, pe care s-a clădit zidirea a costat 6 milioane, iar zidirea 7 1/2 milioane de dolari, cu totul așadar 77 și jum milioane coroane.

Și cine ar crede, că suma necesară pentru construirea acestui colos s-a adunat din pieșe de câte 5 și 10 cenți? Proprietarul ei, firma »Woolworth și Comp« și-a început afacerile comerciale acum douăzeci de ani, cu bazaruri, în cari nu găseai articlii mai scumpi decât de 5 și 10 cenți. Prin muncă însă și economie continuă a ajuns la avere fabuloasă de milioane!

Știri mărunte. Tisa crește în continuu, în părțile sudice s-a revărsat, inundând unele părți ale Bănătuului.

Alaltaeri a avut loc în mormântarea regelui George al Greciei. Prohodul a fost săvârșit de 60 de episcopi. Osemintele regelui decedat au fost așezate spre odihna vecinică lângă castelul de vară »Tatoic«.

În cercurile militare germane se discută planul, ca în toate casarmele să se instaleze cinematografe, cu cari să se arate soldaților diferite exerciții și instrucții militare.

Despre sănătatea papei circulă din nou știri neliniștitoare.

La Versailles (Franța) a căzut cu aeroplanul pilotul militar Faure, murind pe loc.

În Constantinopol s-au ivit noi cazuri de holeră. Între cei bolnavi e și un supus austriac.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobite asupra anunțului: »Székely și Réti, fabrică de mobite.

Din Brașov și Tara-Bârsei.

Parastas. Duminecă se vor oficia în bisericile Sf Nicolae din Scheiu și Sf. Adrmire din cetate parastase solemne întru pomenirea de veci a iubiților răposați, pentru cari s'au făcut contribuiri marimoase la masa studenților români din Brașov.

Tot cu acest prilej se va oficia un parastas și întru pomenirea profesorilor răposați ai școalelor noastre.

La aceste acte de pietate se invită toate rudeniile iubiților răposați și toți prietenii și binevoitorii școalelor noastre secundare.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții »Cassa de păstrare« din Săliște» cotizația anuală de 180 cor. d-l Romul Cristoloveanu director școlar în Râșnov 6 cor. în amintirea fiului său Mircea.

Primească marimoasa donatoare sîncerile noastre mulțumite. — Direcți școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Reprezentanțiunea elevilor școalei comerciale din loc, se va da a doua oară Duminecă. În vederea scopului publicul român este rugat a sprijini aceasta întreprindere culturală a tinerimii noastre școlare.

Prelegeri despre fierțul de gas. Stabilimentul de gas al orașului va aranja săptămâna viitoare câteva prelegeri teoretice și practice pentru a demonstra foloasele și avantajele fierțului cu ajutorul gazului. Amănunte în n urii viitori.

Operă germană în Brașov. Direcțiunea teatrului german Leo Bauer ne anunță că începând cu ziua de 9 Aprilie n. se va reprezenta un ciclu de 10 reprezentațiuni de operă. Se vor reprezenta operele »Mignon« de Thomas. »Din lustigen Weiber von Windsor« Nicolai. »Der fliegende Holländer« de Wagner. »Stella maris« de Kaiser (novitate), »Fidelio« de Beethoven, »Tiefland« de d' Albert, »Carmen« de Bizet, »Trompeter von Sökkingen« de Nessler »Undine« de Lortzing și »Figaros Hochzeit« de Mozart.

Abonamente pe câte 5 reprezentațiuni se pot face începând de astăzi la casieria teatrului.

În cinematograful »Mercur« se va reprezenta Duminecă un program deosebit de interesant cu celebra acțiță Henry Porten.

Litc, arte și științe.

Muzica românească.

— De vorbă cu d-l Șt. Dinu. — (Fine).

Maeștrul mi-a adus multe exemple, cu ajutorul cărora se pot dovedi aceste influințe. Conversația noastră devenise un adevărat curs despre muzica populară, Nevoind să abuzez de amabilitatea maeștrului, l-am rugat să binevoiască a-mi spune ce crede despre influința muzicii populare asupra dezvoltării muzicii artistice superioare. După puțină răgădire, netezindu-și barba arginție, maeștrul mi-a răspuns cu accente de siguranță și deplină orientare în materie:

»Noi Românii avem o comoară de motive populare, cari sunt cultivabile. După cum Rușii au reușit să creeze cu aju orul motivelor din melodiile lor populare o muzică superioară, cu cari au cucerit lumea, introducând în muzica universală nota nouă a sufletului lor, așa vom reuși și noi. Se așteaptă numai genul creator, care, sintetizând melodiile noastre în compoziții artistice, va introduce și muzica românească în arta universală. D-l Enescu stăruie mai mult asupra lucrărilor cu extensiune mare, instrumentate pentru orchestră, și exclude muzica împreună cu muzica vocală sau direct vocală. Eu cred că extensiunea l'rării nu hotărăște valoarea ei artistică. O dramă din punct de vedere artistic poate fi inferioară unei poezii lirice. Tot așa și în muzică o cântec poate întrece o simfonie. Părerea mea e că trebuie cultivată deopotrivă muzica simfonică, oratorică și cântecul, pe care în țară l-au schimonosit numindu-l »lied«. Toate trei genurile sunt egal de importante. Fiecare compozitor își va alege genul care i se potrivește mai bine cu firea și însușirile lui artistice. E adevărat că noi avem puține poezii potrivite pentru cântec, dar nădăduim că poezii ne vor veni în ajutor.

Ași xrea să mai stărui asupra unui lucru. Eu cred că acei compozitori cari vreau să creeze o muzică superioară românească trebuie să trăiască în contact cu poporul, trebuie să-l cunoască și fiecare fibră din sufletul lor să fie imbibată de spiritul genului al poporului, căci numai așa vor putea reuși să fie expresia artistică a neamului lor.

Am strâns mâna maeștrului și i-am mulțumit în numele cetitorilor acestei reviste pentru prețioasele deslușiri, cari pot servi multora spre îndrumare.

»Lucașăru!»

T. Oodru

Tot »Lucașăru!» aduce și chipul maeștrului Dima după portretul lucrat de pictorul italian Guiscardo de Sbr-javacca.

ULTIME ȘTIRI.

București, 4 Aprilie. Ministrul Maioreșcu a declarat, că până acum nu s'a luat la Petersburg nici o hotărâre în chestia Silistrei. Știrile despre cedarea Silistrei sunt premature. Astăzi, Vineri, ambasadorii din Petersburg se vor întruni pentru a doua oară. Consiliul de ministrii români se va întruni mâine din nou. Se speră, că până atunci va sosi dela Petersburg un răspuns oficial.

Ziarul »Nowoje Wremja« a primit din Constantinopol următoarea telegramă:

Constantinopol, 4 April. »Sukri-Pașa telegrafiază aci pe cale indirectă amănunte asupra căderei Adrianopolului. El confirmă că cetatea a fost spartă de divizia sârbească a Timphului.

Sukri-Pașa adaugă că a fost izbit de faptul că majoritatea soldaților în loc să vorbească limba slavă, vorbeau limba românească.

POSTA REDACȚIUNEI.

G. V. în B. Adresa: Brașov, Vila Lurtz, Livada poștei.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisoc & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brolea.

Cine are trebuință de mobile și-le poate procura mai bine dela

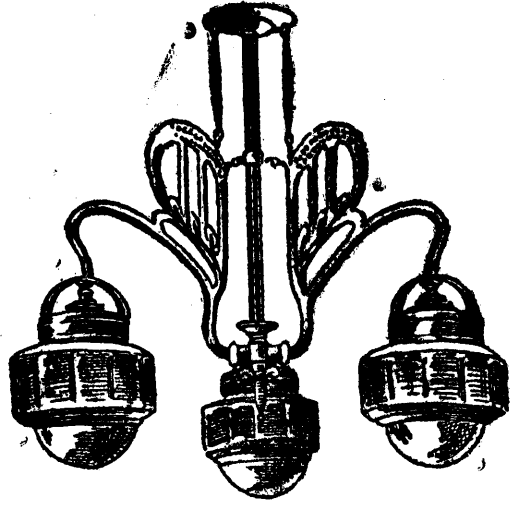
Fabricele de mobile

Székely și Réti

Brașov, Strada Porții Nr. 60.

Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.

Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului. La vîntadin re provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

Policrande pentru gaz cu lumina Graetz.

cu prețuri originale ale fabricii și bec veritabil graetzin, cu toate trebuincioasele părți constitutive, schimbarea celor stabili independente, recomandă

Jekelius & Stotz

magazin de sticlărie și porcelan

TURUL-GHETE

sunt cele mai perfecte în urma reformării continue

Special de recomandat următoarele sorturi:

- Pantofi de dame 7'80
Piele Chevreau
- Ghete de dame cu șinor 9'50
Piele Chevreau
- Ghete de bărbați 10'—
Piele Box
- Ghete de bărbați cu șinor 11'—
Piele Chevreau

"TURUL" Fabrică de ghete A. G.

Cea mai mare fabrică de ghete în Monarhie

Magazin în Brașov:

Strada porții No. 8.

20.000 perechi de ghete produce pe săptămână.

Cataloage gratis și franco.

130 localuri de vânzare în țară și străinătate.

AVIZ! Am onoare a aduce la cunoștința On. public că mia sosit pentru

Sesoul de primăvară
cele mai moderne stoffe și modeluri.

Cu toată stima:

Gergely Sándor,
croitor de dame.
BRAȘOV, Târgul Inului 28.

!!! AVIZ !!!

40 mii kgr. luminări pentru sfințele Paști ofer cu prețul de Cor. 82.— 100 kgr. loco fabrică sau din depositul

Karol Harth

(la pomul verde), Brașovul-vechi, garantez că luminările, în pachete, din cauza căldurii nu se vor lipi una de alta.

IOAN PETEU.

Prima fabrică de lumânări de ceară și parafină din ARDEAL.

Apă minerală. Societate pe acții a birtașilor.

Recomandă apa minerală, scoasă după cel mai nou sistem din

Isvorul Bodoker Vilma

de medici recomandată pentru cura catarului organelor de respirație la boale învechite, are efect alinător și vindecător.

Isvorul „Bodoker Vilma” e îngrijit după spiritul timpului de astăzi, apa minerală e eminentă răcoritoare dietetică și ietivă.

Administrația: Strada Ofanilor Nr. 17. Brașov.

Telefon 509.

Avis cultivătorilor de vii!

Din pr ductul meu de altoi de vițe mai am de a vinde din următoarele soiuri:

Pe Riparia portalis.

Altoi de un an:

	Cu bani gata	Cu cambii p. 1 Oct. 1918.
Rizling italian (Olasz rizling)	1000 buc.	170 K 200 K.
Goarneși, Iordovan (Járdovány)	" "	180 " 200 "
Galbini (Mezes fsher).	" "	170 " 200 "
Sovignon	" "	170 " 200 "
Feteasca (Erdélyi Leányka)	" "	170 " 200 "
Lugojana (Nemes kadarka)	" "	170 " 200 "
Muscat Hamburg	" "	250 " 200 "
Altoi cl. II-a	" "	70 " 80 "

Altoi de doi ani (pentru completare):

	Cu bani gata	Cu cambii p. 1 Oct. 1918.
Rizling italian (Olasz rizling)	1000 buc	200 K. 240 K.
Galbini (Mezes fsher).	" "	200 " 240 "
Goarneși, Iordovan (Járdovány)	" "	200 " 240 "
Feteasca (Erdélyi Leányka)	" "	200 " 240 "
Lugojana (Nemes Kadarka)	" "	200 " 240 "

Sâncel-Szancsal p. Balázstalva.

Cu stimă:

Ioan Bărbat.

In asortiment bogat.

Cărucioare de copil. --
Căruțe sport.
Paturi de copii.
Lavor de copii.
Scaune pentru copii care se pot deplasa.
Cărucioare de păpuși,
Paturi de păpuși.

Rogojini de lemn pentru camere de bec.
Stergătoare de lemn.
Măsuțe împ odobte.
Cuere pentru curățrea hainelor.
Cuere de haine.

Paturi de fer și alamă.
Cavalete.

Paturi cu jarnire.
Paturi cu cutil Lavoare.

Dulap de noapte
Stativ de haine.
Saltele de sarmă
Afrigue în trei părți.
Saltele cu păr de cal.

Scaune pentru grădini.
Lavite pentru grădini.
Mese cu paravan.
Pavloane pentru grădini

la
Czell & Frank
Strada Vamei 34

PRĂVĂLIE DE ÎNGREDERE
FONDATĂ ÎN 1898
CROITORIE BĂRBATEARCĂ

GEORGE BUCĂ
ÎN BRAȘOV

SRADA PRUNDULUI No. 45. — Casele proprii. —
(Din sus de Internatnli școalelor).

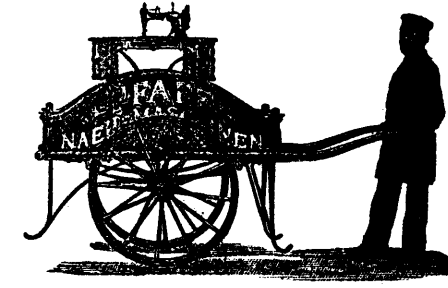
Recomandă atelierul său de croitorie, unde se confecționează după măsură tot felul de haine bărbătești, precum costume, sacouri, jachete, redingote, fracuri, smokinguri, paltoane, pardisii, reverenți pentru preoți și uniforme pentru studenți.

Pentru sezonul de primăvară și vară au sosit un asortiment de stoffe englezești și din patrie prima calitate.

Executare solidă pe lângă prețuri modeste.
(1—10)

Cu toată stima

GEORGE BUCĂ,
croitor.

PFAFF
Mașini de cusut

UNDERWOOD, mașini de scris, ROATE ARMATE „KOSMOS” roate pentru popor din fabrica de arme Steyr.

OTTO WETZEL,

Brașov, Strada Mihael Weiss Nr. 30.

Atelier de reparaturi pentru mașini de cusut de toate sistemele, mașini de scris și biciclete.

Cea dintâi și mare Văpsitorie artistică și spalătorie chimică cu abur și motor precum curățirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada nășipului de jos 1 a); Filiala Strada Vamei 36.

Lo alitâți de primire în Feldioară la Domnii Stenner & fiu comerciant, E opatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbați. Tuznad la domnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, și la toate localitățile din împrejurime.

Curăpre hemică de haine bărbătești, dame și copii, uniforme, costume broderii, pânzături, plapome, stoffe de mobile și decorații, perdele, coperte, covoare se curăță radical, devine ca nouă, Specialități: Curățire de pene de struț. Obiectele menționate se văpesc iarăși în aceea culoare, sau în alte culori, Toate obiectele în negru, așa că apar ca nouă Comande din afară cu posta se execută prompt.

Pentru sezonul de primăvară și vară 1913.

In atenția On. public cumpărător.

Am onoarea a aduce la cunoștință, că din cauza renovării Magazinului meu, primesc comande pentru haine bărbătești din depositul meu de stoffe englezești lucrute după cel mai modern fason, cu prețuri foarte ieftine.

Poftiți a folosi această ocazie căci prețurile ieftine durează numai timp scurt.

Serviciu punctual

Rugăm se fiu onorat cu comande cât de multe semnez cu stima

Kosa Albert

Magazin de haine Brașov Str. Mihail Weiss Nr. 6.

Cărbuni de peatră, de Koks și Briquet.

Calitate superioară în bucăți și mărime cât o nucă în saci de 50 Klg (:) duși acasă, se capătă cu prețul de zi en gros și cu măruntu. (:)

BRAȘOV, Strada Spitalului Nr. 62. — Telefon 365.

J. Broke